

Leksjon 5

Samtale 1

Carlos treffer en kamerat

A – Hei, hvordan jobber du nå?

B – Hei, jeg arbeider på et verksted, her borte

A – Jobber du skift?

B – Nei, her har vi fast arbeidstid

A – Synes du det er bedre?

B – Ja, mye bedre. Det er ikke så slitsomt som skiftarbeid. Jeg arbeider fra sju til tre fra mandag til fredag og jeg har fri lørdag og søndag

A – Tjener du bra?

B – Jeg tjener ikke så verst

A – Hvordan går det med deg? Har du jobb?

B – Jeg har vært på intervju for to dager siden, men jeg vet ikke om jeg vil ta den

A – Hvorfor det? Er den dårlig betalt?

B – Nei, lønna er bra. Men de trenger en person som skal jobbe mye overtid

A – Det er fint, da tjener du mer

B – Ja, men jeg blir så sliten. Jeg vil ha fast arbeidstid

A – Det forstår jeg.

Ord

arbeidstid – *czas pracy*

bedre – *lepiej*

dårlig – *źle*

fast – *stały*

fredag – *piątek*

fri – *wolny*

intervju – *wywiad*

kamerat – *kolega*

lønna – *płaca, pensja*

lørdag – *sobota*

mandag – *poniedziałek*

mye – *dużo*

overtid – *nadgodziny*

for...siden – *od tego czasu*

skift – *zmiana*

sliten – *zmęczony*

slitsomt – *męczący*

som – *który, która, jak*

å synes – *myśleć, uważać*

så – *więc, takie*

så... som – *tak.. jak..*

søndag – *niedziela*

å tjene – *zarabiać*

å treffe – *spotkać*

verksted – *warsztat*

å vite – *wiedzieć*

Yrke (Zawód)

Jeg er lege. Jeg har medisinsk utdannelse. Jeg arbeider på et sykehus og på en helsestasjon. Tre ganger i måneden har jeg nattevakt på sykehuset. Det betyr at jeg jobber fra elleve om kvelden til sju om morgenen.

Jeg er sykepleier. Jeg arbeider med gamle mennesker på aldershjemmet. Jeg synes det er hyggelig å arbeide med de gamle. De forteller mye om barn og barnebarn. Noen har også oldebarn. Jeg har vakt fra sju til tre, eller fra tre til elleve.

Jeg er tannlege. Jeg hjelper mennesker som har vondt i tenner. Mange er redd til å gå til tannlege. Derfor er det viktig å pusse opp tenner to eller tre ganger om dagen.

Jeg er dataprogrammer. Jeg arbeider på kontoret. Jeg sitter i et stort lokale sammen med andre. Vi har fleksitid.

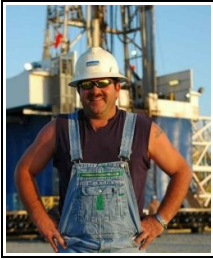
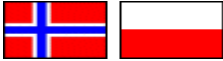
Jeg er byggmester. Jeg har et eget firma og ansetter fire personer. Vi bygger opp et stort hus med en basseng og en stor fin hage.

Jeg er maler. Jeg arbeider inne og utenfor huset. Jeg maler veggene. Jobben min er slitsomt og lønna mi er ikke så bra. Jeg må jobbe mye overtid, for å få ekstra penger.

Ord

akkurat – *właśnie*
aldershjem- *dom starości*
andre- *inni*
annen- *drugi*
å ansette- *zatrudniać*
arbeidsledig- *osoba niepracująca*
barnebarn- *wnuk*
barnepleier- *niania*
basseng- *basen*
bilmekaniker- *mechanik samochodowy*
bonde- *rolnik*
byggmester- *budowniczy*
å bygge opp- *budować*
dataprogrammer- *informatyk*
derfor- *dlatego, zatem*
å dyrke- *uprawiać*
egen- *własny*
ekstra- *dodatkowe*
etterpå- *następnie, później*
firma-firma, *przedsiębiorstwo*
fjerde- *czwarty*
fleksitid- *nienormowany czas pracy*
å fortelle- *opowiadać*
fransk- *francuski*
gammel- *stary*
gang- *raz*
ganske- *całkiem*
å gi – *dać*
gjest- *gość*
gress- *trawa*
grunnskole – *szkoła podstawowa*
god- *dobry, dobra, dobrze*
helg- *dzień świąteczny*
helsestasjon- *przychodnia*
å hjelpe- *pomóc*
hos- *u*
høy- *wysoki*
industriarbeider- *pracownik przemysłowy*
Japan- *Japonia*
japansk- *japoński*
jord- *ziemia, gleba*
kontor- *biuro*
korn- *kukurydza*
kurs- *kurs*
landsby- *wieś*
lege- *lekarz*

Jeg er industriarbeider. Jeg arbeider i oljeindustrien på en platform. Det er tungt arbeid, men lønna er ganske godt. Jeg jobber hver andre måneden.

lokale- lokal
lønn- wypłata
å male- malować
maler- malarz
mark- pole
medisinsk- medyczne
mulighet- możliwość
nattevakt- nocna zmiana

Jeg er bonde. Jeg bor på landsbyen. Jeg arbeider på en mark. Jeg dyrker jorda, for å skaffe f.eks. korn, poteter eller gress.

oldebarn- prawnuk
oljeindustri- przemysł paliwowy
overtid- nadgodziny
å passe på- opiekować się
pause-pauza
platform- platforma wiertnicza
penger- pieniądze
å pusse opp- myć

Jeg er bilmekaniker. Jeg arbeider på et verksted. Spesiell reparerer jeg japanske og franske biler.

å reperere- reperować
restaurant- restauracja
servitør- kelner
skaffe- nabyć, uzyskać
skifte- zmiana
å slape av- odpoczywać
slitsomt- męczące
spesiell- szczególnie

Jeg er barnepleier. Jeg arbeider hos en veldig hyggelig familie. Jeg passer ei jente, som har tre år. Hun heter Vanessa og kommer fra Japan. Hersykehus- jobber jeg hver annen dag og i helgen.

enspråk- język
påstudent- student
å studere- studiować
Hersykehus- szpital
sykepleier- pielęgniarz
synes- myśleć, uważać
tann- ząb

Jeg er servitør. Jeg arbeider på en restaurant og serverer maten til gjester. Jeg har pause to ganger på skiftet, tjue minutter hver gang. Det er tid til å spise og litt slape av.

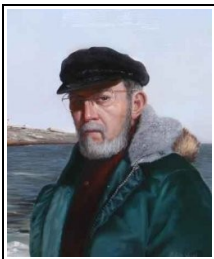
tannlege- dentysta
tung- ciężko
undervise- nauczać
ung- młody
universitet- uniwersytet
utdannelse- wykształcenie
utenfor- na zewnątrz
vegg- ściana
verksted- warsztat

Jeg er lærer. Jeg arbeider på en grunnskole i Oslo. Jeg undervise engelsk og norsk språk. Jeg liker å jobbe med små unge. Jeg har 20 arbeidstid i uka.

vondt- ból
å være redd – bać się
yrke- zawód
økonomi – ekonomia

Jeg er fisker. Jeg bor ved siden av

havet. Jeg fisker sammen med en kamerat. Hver dag selger vi fersk fisk på et marked i sentrum. Jeg står opp klokka fire om morgenen og jobber cirka ti timer.

Jeg er student. Jeg går på Universitetet i Kraków. Jeg studerer økonomi på fjerde år. Skolen gi meg høyre utdanning og muligheter til å få bedre jobb etterpå.

Jeg er arbeidsledig. Jeg har ikke jobb akkurat nå, men jeg går på et kurs. Jeg har lyst til å arbeide, til å være sammen med andre mennesker og til å tjene sine egne penger.

Grammatikk

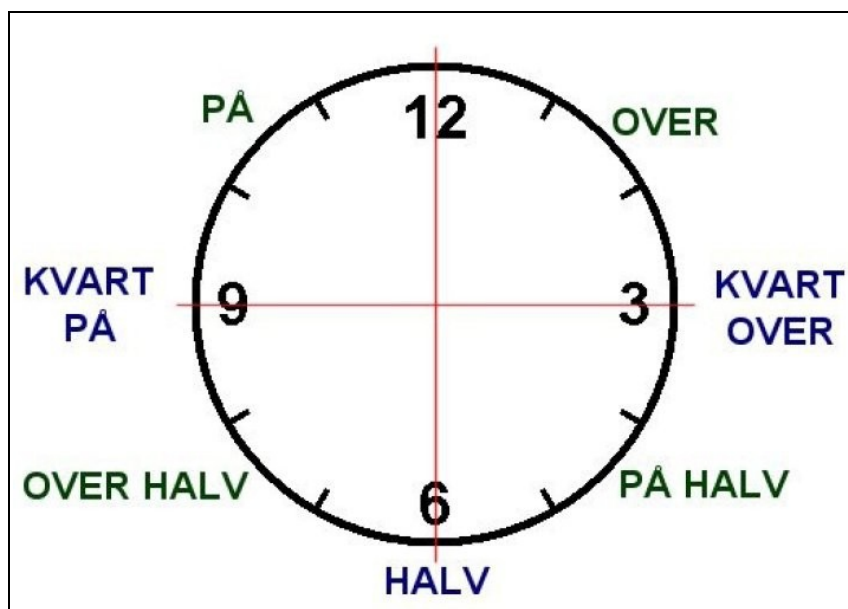
Tid/klokke (Czas/ zegar)

Omówienie: W języku norweskim występują trzy zwroty, którymi pytamy o czas:

Hva er klokka? (która jest godzina?)

Hvor mye er klokka? (która jest godzina?)

Hvor mange er klokka? (która jest godzina?)

1.00 den er ett / klokka er ett

1.15 den er kvart over ett

1.30 den er halv to

1.45 den er kvart på to

2.00 klokka er to

2.05 fem over to

2.10 ti over to

3.20 ti på halv fire

3.25 fem på halv fire

3.36 fire over halv fire

3.39 ni over halv fire

3.52 åtte på fire

3.57 tre på fire

4.00 klokka er fire

Omówienie: *Używając słowa grzecznościowego: **unnskyld** (przepraszam) prosimy osobę przypadkową o podanie nam aktualnej godziny np:*

Unnskyld , hva er klokka?

18.06 det er seks over seks

Unnskyld , hvor mye er klokka?

20.16 det er fjorten på halv ni

Unnskyld , hvor mange er klokka?

23.43 det er tretten over halv tolv

Omówienie: *Za pomocą słowa posiłkowego: **når** (kiedy), tworzymy pytania szczegółowe dotyczące czasu np:*

Når står du opp?

Jeg står opp klokka halv åtte

Når spiser du frokost?

Jeg spiser frokost klokka åtte

Når går du på jobben?

Jeg går på jobben klokka kvart på ni

Når spiser du middag?

Jeg spiser middah klokka fire

Når sover du?

Jeg sover fra klokka ti til klokka halv sju

Modale hjelpeverb (Czasowniki posiłkowe modalne)

Infinitiv	Presens	Preteritum
å burde (powinien)	bør	burde
å kunne (móc)	kan	kunne
å motte (musieć)	må	måtte
å skulle (powinien)	skal	skulle
å tore ikke (nie mieć odwagi)	tør	torde
å ville (chcieć)	vil	ville

Omówienie: Czasowniki posiłkowe modalne dużo rzadziej używamy w czasie przeszłym perfektrum. Czasowniki te nazywamy czasownikami pomocniczymi, ponieważ pomagają tworzyć zdania złożone. Nie mogą występować w zdaniu samodzielnie, gdyż ich zadaniem jest wspomaganie czasownika głównego. Czasownik główny zawsze występuje jako bezokolicznik np.

Jeg vil se barne- TV.

- Ja chcę oglądać telewizję dla dzieci

Du må ikke reise.

- Nie możesz jechać

Bør du spise dette?

- Musisz to jeść?

Jeg tør ikke spise denne maten, når du ser på meg.

Ja nie mam odwagi zjeść tego posiłku, kiedy na mnie patrzysz

Jeg skal reise i morgen.

- Ja jadę jutro

Dodatkowo czasownik modalny **skal** używany jest w czasie przyszłym (futurum), dlatego też może występować samodzielnie np.

De skal på kino i kveld (Oni idą do kina wieczorem)

Ordstilling, infinitiv og presens (Szyk wyrazów w zdaniu, bezokolicznik i czas teraniejszy)

Omówienie: Zdania proste, złożone z dwóch czasowników, które występują obok siebie, polegają na umiejętnym ich zapisaniu. Powyżej została przedstawiona konstrukcja zdania z czasownikiem modalnym. Dla przypomnienia zdanie takie wygląda następująco: Czasownik modalny występuje w formie terażniejszej, natomiast drugi czasownik występuje jako bezokolicznik bez słowa „å”

Jak kan snakke norsk (ja umiem mówić po norwesku)

Jeg vil spise frokost (ja chce zjeść śniadanie)

Zaprzeczenie w zdaniu występuje zawsze pomiędzy dwoma czasownikami

Jak kan ikke snakke norsk

Jeg vil ikke spise frokost

Zdania pytające:

Kan jeg snakke norsk?

Vil jeg spise frokost?

Jeżeli w zdaniu występują dwa czasowniki, a żaden z nich nie jest czasownikiem modalnym, **typu:** ja próbuję mówić po norwesku, gdzie czasownik numer 1 to **próbować**, czasownik numer 2 - **mówić**., wówczas takie zdanie zapisujemy.

Jeg prøver å snakke norsk (próbuję mówić po norwesku)

Jeg prøver å spise frokost (próbuję zjeść śniadanie)

W tym przypadku pierwszy czasownik, jak w zdaniu z czasownikiem modalnym, zapisujemy w czasie terażniejszym, a drugi jako bezokolicznik z „å”. Zdanie przeczące tworzymy podobnie jak wyżej:

Jeg prøver ikke å snakke norsk

Jeg prøver ikke å spise frokost

Zdania pytające:

Prøver jeg å snakke norsk?

Prøver jeg å spise frokost?

Podsumowanie:

Jeg spiser = Jeg begynner å spise = Jeg **kan** spise

Jeg lager middag = Jeg begynner å lage middag = Jeg **kan** lage middag

Jeg snakker engelsk = Jeg begynner å snakke engelsk = Jeg **kan** snakke engelsk

Jeg arbeider = Jeg begynner å arbeide = Jeg **kan** arbeide

Ord og uttrykk (*Słowa i wyrażenia*)

Hvilket yrke har du? (*Jaki masz zawód?*)

- **Jeg er lege**

Hvor arbeider du? (*gdzie pracujesz?*)

- **Jeg arbeider på et sykehus**

Hva gjør du? (*Czym sie zajmujesz?*)

- **Jeg hjelper syke mennesker**

Studerer du? (*czy studiujesz?*)

- **ja, jeg studerer på Universitetet**

ei/en vakt - *warta, zmiana*

ei/en nattevakt – *zmiana nocna*

ei/en fleksi-tid- *nienormowany czas pracy*

et skifte- *zmiana, wymiana*

døgnet rundt- *24/h na dobę*

hver fjerde uke- *co czwarty tydzień*

en overtid- *nadgodziny*

Oppgaver

Oppgave 5.1

Odpowiedz na pytania:

1. Hva gjør servitør?
2. Hva gjør barnepleier?
3. Hvor arbeider bilmekaniker?
4. Hvor arbeider lærer?
5. Hvem arbeider på et sykehus?
6. Hvem arbeider utenfor huset?
7. Hvilket yrke har fleksi-arbeidstid?
8. Hvilket yrke må jobbe døynet rundt?

Oppgave 5.2

Napisz po dwa, trzy zdania o poniszzych zawodach:

1. butikkekspeditor (ekspedient)
2. politibetjent (policjant)
3. brannmann (strażak)
4. frisør (fryzjer)

Oppgave 5.3

Która jest godzina?

3.45, 4.00, 5.15, 6.30, 7.17, 9.48, 10.55, 16.40, 22.07, 23.12